

S. 66, 1. RAGH. 9, 60. Uneig.: गङ्गायामुपेत्ये पृथिव्या जघने स्मृतम्। प्रयागे जघनस्थानमुपस्थमप्यो विदुः ॥ MBH. 3, 8218. Vgl. पृथु, सु०. — 2) *Nachzug, Hintertreffen eines Zuges, Heeres* (Gegens. मुख): चमू० AK. 3, 4, 35, 176. MBH. 3, 16284. 5, 7646. 6, 5002. जघने सर्वसैन्यानां ममाश्चान्प्रतिपाद्य 9, 1028. fgg. — Viell. von जङ्ग; vgl. जङ्गा.

जघनकूपक (ज० + कू०) m. du. = कुकुन्दर HALJ. im ÇKDr.

जघनचपला (ज० + च०) f. 1) ein geiles Weib (mit den Hüften beweglich): पत्युर्विदेशगमने परमसुखं जघनचपलायाः PAÑKAT. I, 189. VARĀH. BRH. S. 104, 3. — 2) eine Art Ārjā-Metrum WILS. जघनचपला (neben मुखचपला) COLEBR. Misc. Ess. II, 154, a.

जघनतम् (von जघन) adv. auf der Rückseite, hinterher (Gegens. अग्रतम्) KAUC. 73.

जघनार्ध (जघन + धर्ध) m. der hintere Theil (Gegens. पूर्वार्ध) TS. 2, 6, 2, 3. 6, 3, 10, 6. AIT. BR. 3, 47. ÇAT. BR. 1, 3, 1, 12. 3, 2, 1, 9. जघनार्धा वै जघनी जघनार्धादि योषायै प्रजाः प्रजायते 8, 5, 6. जघनार्धादि रेतः सिच्यते 8, 6, 2, 11. पशोः 2, 4, 20. जघनार्धगार्हपत्यमुपधत्ति पूर्वार्धे पुनश्चित् 6, 3, 14. 10, 6, 4, 1. *Nachzug, Hintertreffen eines Heeres* MBH. 5, 5162.

जघनिन् (von जघन) adj. starke Hinterbacken habend HARIV. 9347.

जघनेन (instr. von जघन) 1) hinter, mit folg. gen.: गार्हपत्यस्य KĀND. UP. 2, 24, 3. mit folg. acc. (der acc. geht voran nur ÇAT. BR. 7, 2, 2, 4): गार्हपत्यम् ÇAT. BR. 2, 4, 2, 9. कस्तम्भीम् 1, 1, 2, 9. 7, 5, 2, 40. 11, 5, 2, 4 u. s. w. — 2) rücklings, abgekehrt: नमदित्यमभिमुखो न जघनेन (आसीत्) ÇĀÑKH. GRH. 4, 12, 2, 1.

जघनेफला (जघने, loc. von जघन, + फल) f. Ficus oppositifolia AK. 2, 4, 2, 42. H. 1133.

1. जघन्य (von जघन) adj. = जघनमिव hüftenartig gaṇa शाखादि zu P. 5, 3, 103.

2. जघन्य (wie eben) 1) adj. f. आ der hinterste, letzte; späteste; geringste, unbedeutendste, schlechteste gaṇa दिगादि zu P. 4, 3, 54. AK. 3, 2, 30. 3, 4, 24, 161. H. 1439. an. 3, 489. MED. j. 82. am Anfange eines comp. vor seinem subst. P. 2, 1, 58. Accent eines auf जघन्य ausgehenden comp. gaṇa वर्गादि zu P. 6, 2, 131. ज्येष्ठप्रथमाः कनिष्ठजघन्याः ĀCV. GRH. 4, 2, 4. AV. 7, 74, 2. VS. 16, 32. जघन्या रात्रिः संवत्सरस्य TBH. 1, 2, 8. कुमारं ज्ञातं जघन्या वागाविशति zuletzt AIT. BR. 3, 2. ÇAT. BR. 1, 4, 1, 16. 4, 6, 9, 11. ÇĀÑKH. ÇR. 3, 8, 26. LĀTJ. 8, 4, 8. 9, 7, 7. 10, 9, 4. KAUC. 80. 81. तत्र न्यूनतमवतो जघन्यम् MBH. 3, 1366. जघन्ये काल आगते 12, 4794. 5324. जघन्यरात्रे am Ende der Nacht 3, 10795. 14750. रामस्तेषां (पुत्राणां) जघन्यो ऽभूदजघन्यैर्गुणैर्युतः 1, 2612. जघन्यायुषो ज्ञानम् geringste, kürzeste SUÇR. 1, 123, 5. कारिन् etwas Unbedeutendes thuen 93, 14. विजयन्येन, जङ्गजघन्यानि कर्माणि 3, 1257. 12, 4191. गुणः तमस् 14, 999. BHAG. 14, 13. प्रभव adj. M. 8, 270. तमसी गतिः 12, 42. राजसी गतिः 45. भावः das Untergeordnetsein H. 63. (कश्चित्) जघन्याश्च जघन्येषु भृत्याः कर्मसु योजिताः MBH. 2, 177. von niederer Herkunft, Einer aus dem gemeinen Volke, = शूद्र ÇABDAR. im ÇKDr. M. 8, 363. 366. पुरो प्रन्यामिमां वीर जघन्यैः पीडयति नः HARIV. 5817. R. 2, 104, 27. PAÑKAT. III, 218. 219. BHAG. P. 7, 11, 17. compar. जघन्यतरं niedriger, geringer: जन्म द्वितीयमित्येतज्जघन्यतरमुच्यते MBH. 14, 1137. जघन्यम् adv. hinterher, zuletzt

MBH. 3, 905. 906. R. GORR. 2, 112, 31. जघन्यतम् dass. MBH. 4, 994. R. 5, 40, 5. जघन्ये dass. MBH. 3, 1303. fg. 5, 4506. जघन्ये कार् im Rücken lassen: जघन्ये वनं कृत्वा HARIV. 3087. जघन्यशायिन् sich zuletzt schlafen legend MBH. 12, 8840. — 2) m. N. des Dieners des Mālavja, eines der unter gewissen Constellationen geborenen Fürsten, VARĀH. BRH. S. 69, 31. 33. 34. — 3) n. penis H. an. MED. (lies: मेकने st. केमले).

जघन्यचपला s. u. जघनचपला.

जघन्यज (ज० + ज) 1) adj. zuletzt geboren, der jüngste AK. 2, 6, 4, 43. TRIK. 3, 3, 82. H. 532. an. 4, 54. MED. g. 32. MBH. 1, 804. 2524. 3, 11074. DRAUP. 5, 8, 7, 16. HARIV. 594. — 2) m. ein Çūdra AK. 2, 10, 1. TRIK. H. 894. H. an. MED.

जघ्नि (von कृन्) adj. treffend, erschlagend P. 3, 2, 171. जघ्निर्वृत्रम् RV. 9, 61, 20. m. Angriffswaffe Śaṅkshiptas. im ÇKDr.

जघ्नु (wie eben) adj. tödtend, erschlagend UN. 1, 22.

जघ्नि (von 1. घृ) adj. ausschüttend, umherspritzend: मोखा धाजन्त्यभि विक्तं जघ्निः RV. 4, 162, 15.

जङ्ग, जङ्गति v. l. für जङ्ग, जङ्ग DHĀTUP. 19, 7.

जङ्ग m. N. pr. eines Mannes RĀGA-TAR. 8, 863.

जङ्गपूग (?) m. wickedness, sin WILS.

जङ्गम (vom intens. von गम्) adj. f. आ beweglich, lebendig: subst. das Bewegliche, Lebendige (was in der älteren Sprache जगत्) Nir. 5, 3, 9. 13. AK. 3, 2, 23. 3, 4, 25, 171. H. 1454. गुल्मैः स्थावरजङ्गमैः M. 9, 266. कल्पतरु VIKR. 137. जङ्गमाद्रिनिभ VID. 20. अनजङ्गपञ्चमदेवता Git. 3, 13. लोभ DHĀRTAS. 70, 3. यत्किं चेदं प्राणि जङ्गमं च पतत्रि च यच्च स्थावरम् AIT. UP. 5, 3. इदं सर्वम् — स्थावरजङ्गमम् M. 1, 41. 5, 28. MBH. 3, 1206. 14876. BHAG. 13, 26. SUND. 1, 25. 3, 13. RAGH. 2, 44. SUÇR. 1, 4, 3, 15. 18, 5, 1. 136, 17. प्रजाः स्थावरजङ्गमाः MBH. 13, 7462. जङ्गमागमम् 3, 11853. स्थाणु 2, 469. स्थिरजङ्गमानाम् BHAG. P. 4, 17, 34. लोकान्संस्थावरजङ्गमान् MBH. 1, 1524. (पृथिवी) सहस्रस्थारजङ्गमा 12, 379. 14, 336. विष Gift das von lebenden Wesen kommt 1, 5019. SUÇR. 2, 257, 6.

जङ्गमकुटी (ज० + कुटी) f. Sonnenschirm (ein bewegliches Haus) TRIK. 2, 10, 12. HIR. 40. — Vgl. क्षमत्कुटी.

जङ्गमल (von जङ्गम) n. Beweglichkeit MBH. 14, 654.

जङ्गल 1) adj. subst. m. wasserarm, eine wasserarme Gegend H. 953. ÇABDAR. im ÇKDr. eine menschenleere, unbewohnte Gegend TRIK. 3, 3, 392. H. an. 3, 631. MED. l. 92. Die zweite Bed. ist offenbar aus der ersten hervorgegangen, da निर्जल und निर्जन leicht mit einander verwechselt werden können. Jungle, welches aus जङ्गल entstanden ist, bezeichnet heut zu Tage in Indien ein Dickicht, einen niedrigen Wald. जङ्गलपथेनाकृतम् = जङ्गलपथिक P. 5, 1, 77. Vārt. 1. In compositis, welche auf जङ्गल ausgehen, kann nach P. 7, 3, 25 bei Ableitungen, welche eine Steigerung des ersten Vocals erfordern, auch der erste Vocal von जङ्गल zu आ gesteigert werden: कौरुजङ्गल oder कौरुजाङ्गल von कुरुजङ्गल Sch. — 2) Fleisch, m. H. an. n. H. 622. m. n. MED. — Vgl. जाङ्गल, जङ्गल.

जङ्गल m. Damm ĠATĀDH. im ÇKDr.

जङ्गिर्जं m. N. einer Pflanze, welche als Amulet gebraucht wurde, AV. 2, 4, 1. fgg. 19, 34, 1. fgg. 33, 1. fgg. KAUC. 8.

जङ्गल n. Gift ÇKDr. und WILSON nach TRIK. 1, 2, 5. Die gedr. Ausg.